

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre..... 16 kor.
 Negyedévre..... 4 „
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre..... 20 kor.
 Negyedévre..... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre..... 24 kor.
 Negyedévre..... 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség kérésre visszajárás
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, szeptember 1.

Az új vállalkozás

A pártok tömörülése helyett azok egyesülése van kilátásba helyezve. A 48-as függetlenségi, az alkotmány és a néppárt végre megtalálták az alapot, amelyen, habár nem örökre egyesülhetnek és ez az elfogadott közös program a magyar hadsereg megalakítása felé vezet.

Az 1867. évi XII. t.-c. a magyar hadsereget, mint önálló egészet kívánja felépíteni, megalkotni s mint a monarchát védő véderőnek kiegészítő részét állítja be a közös védelembe.

Nem régen nagy port vert fel a bécsi hadvezetőségnek azon intézkedése, hogy az eddigi birodalmi hadügyminiszterium helyett közös hadügyminiszteriumnak nevezte magát, hát természetes, hogy a lajlhántuli festvéreink ebben már közeledést, szerintünk: a magyarságnak tett engedményt láttak és végtelen zajjal beszéltek arról, hogy Magyarországnak újabb engedményt tettek. Pedig dehogyan tettek!

Az 1867. évi XII. t.-c. 9 §-a így rendelkezik:

A közös védelemnek másik eszköze a hadsereg s az arra vonatkozó intézkedések, egy szóval: a hadügy.

A 10. § azután ezt így fejleszti:

„Tekintetbe véve mindazt, ami fentebb, különösen az 5- pont alatt elmondott, a hadügynek közösségre nézve a következő elvek állapíthatnak meg:

11. §. „Öfelségének a hadügy körébe tartozó alkotmányos fejedelmi jogai folytán mindazt, ami az egész hadseregnek s így a magyar hadseregnek is mint az összes hadsereg kiegészítő részének, egységes vezérletére, vezényletére és belsejére vonatkozik, Öfelsége által intézendőnek ismertetik el.”

Mig ezután a 12. §. így folytatja:

„De a magyar hadseregnek időnkénti kiegészítését s ujoncok megajánlásának jogát« stb. világosan arra utal, hogy a magyar országgyűlés nem a közös hadsereg (ami nincs) hanem a magyar hadsereg kiegészítésére szavazza meg az ujoncokat.

A 27. §. egy közös miniszterium felállítását követeli mindazon tárgyakra, melyek mint valósággal közösek, se a

magyar korona országainak se felsége többi országainak külön kormányzata alá nem tartoznak, miért is a magyar hadsereg mint törvénybe iktatott ~~KÜLSŐ~~ egység, az egész hadsereg kiegészítő részét képezi, tehát abba bele nem olvasztható.

Hogyha most már az 1867. évi IX. t.-cikket, mely »A magyar ezredek kiegészítésére szükségelt ujoncok megajánlásáról« rendelkezik és különösen ennek 10. §-a, mely így szól:

»Az állítandó ujoncok egyedül magyar ezredekbe soroztassanak. Nem ellenzi azonban az ország, hogy a most állítandó ujoncokból ezuttal kivételképen a technikai fegyvernemekhez is adassanak oly egyének, kik képzettségük által oda alkalmasoknak mutatkoznak.«

Amely törvénybeli intézkedésekből következik, hogy magyar ezredek már 1867-ben kellett volna a magyar hadseregbe beállítani, ami azonban eddig meg nem történt.

Az 1867. évi XII. t.-c. tehát a közös védelmet és a legfőbb hadügyet közösnek állapítja ugyan meg, ez alul azonban a magyar hadsereg egységes vezérletét, vezényletét és belsejére vonatkozó intézkedést ki-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Képződés volt az egész.

Irta: Szabolcs Margit.

Miutha szürke palásttal terítették volna be az eget a derűs fényt lassanként a misztikus csendes félhomály váltotta fel. Alkonyodott. Párával telt meg a balsamos tavaszi levegő a homokkerti tó felett, melyet gordos virágzó kert környékezett, mint egy koszoru.

Kovács Olga izgatottan járt föl s alá a virággyak között kigyózó finom kavicszal behintett uton. Kezében komoly fehér papírlapot tartogat melyről sokszor elolvast valamit, ami nagyon kellemetlen lehet neki. Fehér homlokán olykor bánatos fehérek röppennek el, melyek nagyon fájak. Kereste ezt a magányt s itt amellet a lassan imbolygó tó mellett olyan jól érezte magát. Itt nem kellett színészkedni, itt visszadta énjét önmagának, itt szabad volt s gondolatait nem tudta ellesni senki, fájó sóhajait a virágok szívták be s nem mondták el senkinek.

Egy fehér kerti padra ült le s fejét a mellette lévő magas barna fenyűfának támasztotta. Karját homlokára szoritotta s behunyott szemmel nézett a jövőbe, melyben ha látott volna egy csöpp igazat, most talán kacagta volna magát. De a látható jövő az olyan hazug.

Ismét elolvasta a levelet, a miből ő is látott egy szomorú fekete jövőt, aztán megint gondolkodott. Szerette volna most kipanaszkodni magát, szerette volna valakinek a védő keblén kisírni könnyüvel megtelt szeméit. Ám itt nincs senki, itt a virágok vannak, amelyek nem ismernek fájdalmat, csak színt, pompát, illatot s kacagást.

Miért zavarják éppen most, minek hívják haza. Hiszen úgy szeretett volna még csak egy napot itt élni, hogy minden boldogságát s boldogtalanságát átélhesse még egyszer, aztán meghalni. Eltűnni a tiszta vizű tó feneketlen mélységében, hogy magával vigye egy letört bimbó meséjét.

A nagy csendben lassan, szinte lopva lépések közeledtek. Nem vette észre semmi, még az ut szélén üldögélő madár sem rebent el. De Olga érezte, tudta, hogy ki jön. Ismerte lépteit. Tudta, hogy az a férfi imádja őt s ő menekül előle egy megmagyarázhatatlan ok miatt.

A férfi mellé ült a leánynak s a csipkefodrok kezét érintették. Utána nyult a leány kezének. Olga felrebbent, mint a felzavart gerle, vagy a mézet lopó lepke. Felnézett a barna férfira s szemrehányólag suttagá:

— Miért jött ide?

A férfi egy pillanatig hallgatott, majd bele nézett égő fekete szemével a leány kék sze-

meibe s az arca sáppadt lett. Megfogta a leány kezét s közelebb ült hozzá. Forró lehellete érintette a leány rózsás ajkát s beszélni kezdett lázasan, szerelmesen, úgy amint a szíve diktálta.

— Olga édes... engedd megtörnöm ezt a fájó hallgatást. Hát csupán árnyékok vagyunk-e mi, kik szemközt állunk egymással?! El lehet-e viselni? Lehet-e így élni? El akarsz most hagyni, mikor megtaláltalak?... Nem engedlek, Olga, itt fogsz maradni. Ugy-e nem fogsz elmenni. Olgám, édes boldogságom... szeretlek... szeretlek... Ugy-e nem hagysz el?

A szenvedélyes suttagás után hosszú csend következett. A férfi áttonta a leányt s csókolt a arcát. Olga most nem ellenkezett, érezte, hogy most megnyerte a férfit, hogy most nem tud menekülni tőle és érezte, hogy most senkié kivülé. Elfelelte eddigi makacs magatartását, elfeledt mindent-mindent, csak azt tudta, hogy ő szereti ezt a férfit, aki karjai közt tartja. Oda-hajtotta fejét a férfi vállára s szerelmesen sugta:

— Még itt maradok... szeretlek.

A férfi boldogságtól mámorosan még közelebb vonta magához a leányt s ajka annak remegő ajkát kereste s hosszú forró csókban egyesültek... Sokáig tartott ez a boldogság, talán percekig is.

Hirtelen zaj hallatszott. És ők megijedtek.

Intézeti fehérneműek: paplanok, takarók, kalapok, iskolai táskák; **CZILLER IMRE**
Kézimunkák és hozzávalók a legnagyobb választékban; **áruháza**
Női divat salon első rendű munkaerővel. Beiratások ideje alatt **Olaszi, Fő-utca (Rákóczi-ut) flók-**
tetemesen leszállított árak. **üzlet: Szent László-tér,**
 Sas gyógyszerár mellett.

zárólag Őfelsége jogául tartja fent, a közös miniszter rendelkezése alá nem bocsátja, a magyar hadsereget pedig mint külön egységet az összes hadsereg kiegészítő részének mondja, az 1867. évi IX. t.-c. pedig az országgyűlést arra kötelezi, hogy csakis magyar ezredek részére szavazhatja meg az ujoncokat.

Valóban ideje már, hogy a magyar országgyűlés a szentesített törvények végrehajtását szorgalmazza és érvényesítse a törvény határozott rendelkezését.

Hogyha netán valakinek kételeye támad affellett, hogy a későbbi törvények nem tartalmazzak-e valamelyes rendelkezés által való változtatást a fentebbiekre nézve vonatkozólag, hát e tekintetben megmondhatjuk, hogy

az 1868. évi XL. t.-c., mely »A véderőről rendelkezik, már »sorkatonaság«-ot emleget, azonban a 11 §-ban világosan mondja:

»A monarchia közös védelmére szükséges szárazföldi és tengeri hadsereg, az 1867-ik évi XII. t.-c. 11, 12., 13. és 14-ik §§-ban foglalt alkotmányos jogok alapján és azok fentartása mellett« — stb., tehát a magyar hadsereget mint az egész hadsereg kiegészítő részét fentartotta, megbolygatni nem merete, sőt az 1868. évi XXX. t.-cikkben, mely »A Magyarország s Horvát-Szlavon- és Dalmátországek között fenforgott közjogi kérdések kiegyenlítése iránt létrejött egyezmény becikkelyezéséről«, mint alaptörvényről intézkedik, a 4. §-ban eképen rendelkezik:

»Az 1867-iki magyar országgyűlés XII-ik törvénycikkét, mely a sz. István

koronája országai és ő Felsége többi országai közt fenforgó közös vagy nem közös ugyan, de egyetértőleg intézendő ügyeket és azok kezelési módját meghatározza . . . Horvát-, Szlavon- és Dalmátországek is érvényeseknek és kötelezőknek ismerik el« — stb. A vonatkozó törvény 7. §-a pedig kimondja, hogy:

»b) Horvát-, Szlavon- és Dalmátországekra eső ujoncok ezen országok ezredeibe soroztatnak?

Mindezekből következik, hogy habár a cimben »véderő«, a magyar ezredek helyett pedig »sorkatonaság« van említve, a magyar hadsereg, habár felállítva, szervezve nem lett, de annak törvénybe iktatott biztosítása maig is fentáll és érvényes.

Mikor tehát a pártok egy célra való egyesüléséről van szó, ennek az egyesülésnek komoly, közjogi alapjának kell lenni, mert csak az e célra való törekvés tarthatja össze a pártokat, amikor olyan alapra állanak és oly alapon egyesülnek, ahol megalkuvás nincs.

A pártok egyesülésének lehet még közgazdászati célja is, minő a vámserompók felállítás, a jegykibocsátás jogával felruházott bank szabadalma; azonban ezek s a közgazdászati kérdések olyanok, amelyekben a párttagoknak külön-külön lehet véleménye; egyik p. o. földművelési ággal — agrár-, a másik kereskedelmi ággal — merkantilista — foglalkozik s ezek eszméit szívan fel, lehet hiva a védvámnak vagy a szabadkereskedelemnek, tehát mint nem közjogi alapon álló, amellé az eszme mellé csatlakozik, amelyet üdvösebbnek tart,

mindeniknek külön iskolája van, tehát külön felfogásu tanítványainak is kell lenni.

Mivel azonban Magyarországon csak látszólag félelmes szocializmus, a nemzetiségiek és a radikális és balpárt bizonyos megállapított s alapjában figyelembe vehető, de ma még Magyarországra nézve kárhózas eszme körül csoportosultak. Az alkotmány és a néppártnak feltétlenül egyesülnie kell a 48-as függetlenségi párttal, hogy Magyarországot, a magyar államot a bomlástól visszatartsa.

Magyarország ereje a parlamentjében van.

Ebben a parlamentben a józan, higadt felfogásnak kell uralkodnia, a parlamentnek ma erősebbnek kell lennie, mint aminő 1867. óta máig volt.

Ezért neveztük mi a pártok egyesülését új vállalkozásnak!

Vessenek számot magokkal a pártok vezérférfiai és egyes tagjai! Nagy idők nagy áldozatot követelnek! — Az a nép melyet ma még körmeik között tartani vélnek az izgatók, ismerik az ő embereiket és igazat fognak adni azoknak, kik Magyarország jövőjét a káprázató népszerűségért nem áldozzák fel.

Dús László.

67 vagy 48. Zboray Miklós dr országgyűlési képviselő vasárnap tartotta kerülete két legnagyobb községében. Kéthelyen és Marcaliban beszámolóját. A képviselőt Kéthelyen Fekete Zsigmond jószágfelügyelő, Marcaliban pedig Bernáth Béla dr ügyvéd biztosította a választók bizalmáról és szeretetéről. Zboray beszámolójában a fuzióról is megemlékezett. Szerinte a fuzió több vonásaiban Andrássy és Kossuth között már tényleg létre is jött. Nem ismeri a megállapodást, de tekintettel arra, hogy az alkotmánypárt vezérei, gróf Andrássy Gyula és Széll Kálmán az év folyamán és különösen a tavasszal, mikor a fuzió megállapodásai a vezérek között kötettek, folyton a 67-es kiegyezés csodás voltát, maradandóságát hangoztatták, míg ezzel szemben Kossuth Ferenc úgy Pécsen, mint csak röviddel megelőzőleg Budapesten egy banketten azt állította, hogy nem sokára egy táborban, a negyvennyolcas függetlenségi táborban lesz az ország, fokozott kíváncsisággal várja, hogy most már melyik párt vezéreinek álláspontját fogja kifejezni az új program? Azt hiszi, fölfelé 67-es, lefelé 48-as lesz, vagyis reáhelyezkedik a 67-es alapra, hogy ezen az alapon igyekezék kivívni a 48-as eszméket ő Felségével egyetértésben és akkor, mikor azokat békés eszközökkel kivívni lehet. Majd ha a program ismeretes lesz, fog a néppárt is állást foglalni, fuzionál-e vagy fenmarad mint külön párt a többi pártokkal koalícióban, avagy még koalícióban sem marad, hanem külön halad. A maga részéről nem fektet súlyt a közjogi különbségekre, 67-esnek hívja-e valaki magát vagy 48-asnak; 67-es alapon is meg lehet tagadni az ujoncot, viszont 48-as alapon is

A remény, melyet rózsafelhőkre építettek, egyszerre összetört. Balgák voltak s azt hitték, hogy most ők örökre egymáséi, most vallották meg fájó szívük titkát, most első ízben váltottak odaadó forró csókot és most hirtelen el kellett válniok durván, erőszakosan, fájdalmasan . . .

A férfi eltűnt a kert fái között. Olga pedig zavartan, sápadt arccal remegve nézett közledeő nővére, a ki szintén szerette a férfit. Félt. Naiv gyermeteg szívvvel azt hitte, hogy most nagy bünt követett el, hogy meglopta nővére boldogságát, azt hitte, hogy nővére látott mindent s most kérdőre vonja őt, azért talán meg is bünteti kegyetlenül.

Nővére a barna Lila mikor hazaért, szinte kétségbeesve mondta:

— Olgám, hol jársz ide lent?! jöjj azonnal a legközelebbi vonattal indulunk. Távirat jött, atyánk élethalál közt van.

Olga szédült, — tehát mégse látta, nem tud Lila semmit. Hálásan emelte szemét az ég felé, majd belekapaszkodott nővére karjába s gyorsan mentek el. Egy pillanat volt a búcsú a legkedvesebb férfitől, a tótól és minden emléktől. Hiszen rövid időre válnak el s aztán ismét látják egymást. Hogy akkor mi lesz?

A zene szól. Virágos kocsikon újabb és újabb vendégek érkeznek. Csupa élet, csupa tavasz minden. Lakadalom van Kovács Olgáéknál. Egy fiatal orvos vezette oltárhoz a

a leányt. Szerették egymást. Az orvos a leány atyját gyógyította meg s így kétszeresen szerette a leány. Komoly, nem szalmaláng volt ez a szerelem.

A vendégek között ott voltak Liláék is. A barna leány nővére, feleségül ment ahoz a férfihez, a ki Olgát úgy szerette.

Mindenütt mulatnak. Kacagnak mindenütt s csodálják a boldog párt. Ezek között legjobban csodálja őket a Lila ura, az a férfi, akit szeretett.

Megkezdődött a tánc s a Lila ura is felkérte Olgát. Szorosan reszketően fonta át a menyasszony derekát s közel hajolt hozzá úgy, mint akkor s forró beteg lehellelte érintette az olga arcát, mint akkor és suttogva beszélt.

— Olgá! Miért tetted ezt, nem szerettél, nem szeretsz?

Olga elkapta a forró lehelet elől az arcát s titokzatos szép szemével ránézett a szerelmes emberre kacéran, kedvesen.

A férfi azt hitte, most is olyan szerelmes leánykát fog találni, mint akkor, azt hitte, hogy régi szerelme, mely most uralta őt, egy új életet fog benne teremteni. És a leány, akit most lát először azóta, kacéran nevet rá, szuró szavakkal figyelmezteti, hogy jön Lila majd ré néz gunyosan s kacagva mondja.

— Mit gondolsz, hisz képzelődés volt az egész.

Fájó, romboló szavak voltak ezek. Ledöntöttek ezer illuziót, de megtérítették egy férfi szívét.

Új férfi-, fiu- és gyermekruha-üzlet.

Van szerencsénk a t. ruhavásárló közönség b. tudomására hozni, hogy **Zöldfa-utca (Zöldfa-szálloda épületében, a Söröcsarnok mellett)** e hó folyamán egy mellett kerülnek eladásra. **Jelszavunk:** »Kérés pénzért szép ruhát, jó ruhát és csinos ruhát. — Megtekintés ingyen, próbabovásárlással meglehet mindenről győződni — Kiváló tisztelettel

GELBERG ÉS NAGY.

be lehet menni a delegációba és fel lehet emelni a kvótát. Az egész 67-es és 48-as megkülönböztetés jelszó, melylyel nem törődik, mert a lényegét abban látja, hogy a magyar nemzeti állam kiépítésére, a polgárok szellemének és erkölcsének fejlesztésére és vagyoni megerősödésére törekedjünk.

Czafolják a fuzió-hireket. Mig a bécsi föliberális lap vasárnapi számában befejezetteknek hirdeti a fuzió tárgyalásokat, biztosnak lét-rejöttét, addig a függetlenségi párt félhivatalosa nagyon is korainak, sőt tévesnek bélyegzi ezt az értesítést. Néhány nap óta megint nagy buzgósággal élesztgetik a fuzió tervekét, — írja a *Budapest*. — Természe esen mindez csak találgatás és hangulatkémlélés, de *nem komoly és biztos értesülés.* A fuzió ezidőszert épen *nem időszerű kérdés.* Akár meglesz, akár nem, annyi bizonyos, hogy olyan nagy faladatok várnak előtte megoldásra, hogy *mindenképpen korai* még a fuzió esélyekkel olyan nagy hévvel foglalkozni, mint egyik-másik politikai körben és szerkesztőségben teszik. Ami pedig a fuzió írásba foglalt programját illeti, annak hiteles szövegét annál kevésbé ismerhetik, mivelhogy a fuzió gondolata még *nem érett meg, annyira, hogy már beleszoríthatók volna egy program keretébe.*

Kossuth Ferenc betegsége.

Aggasztó hírek.

A beteg kereskedelmi miniszter állapotáról a tegnapi nap folyamán igen nyugtalanító hírek kerültek forgalomba. Arról beszéltek, — hogy eddigi csuzos bántalmához, amelyek ropantul gyötörték, komplikációk csatlakoztak, amelyek aggasztóvá teszik Kossuth Ferenc állapotát.

Sajnos, ezek a hírek nem egészen légből kapottak. Azok a hírek, amelyek arról szóltak, hogy a kereskedelmi minisztert féloldali hűdés érte, nem felelnek meg a valóságnak. Erről szó sincs. Müller Kálmán főrendiházi tag, akihez kérdést intéztek, — megnyugtató választ adott. Tény az, hogy Kossuth Ferenc betegségéhez komplikáció csatlakozott, mely azonban nem súlyos természetű. Ez a komplikáció abból áll, hogy bal térdén fájdalmas daganat keletkezett s míg az izzadmány föl nem szivódik addig a miniszter az ágyat el nem hagyhatja.

Dr Müller Kálmán, Kossuth Ferenc házi-orvosa a következő nyilatkozatot tette:

A komplikáció nem súlyos természetű. — Lényegben a betegség csakis csuzos bántalmakból áll. A betegség okvetlenül meggyógyulna és pedig rövid idő alatt, ha a kegyelmes ur jobban kimélné magát. Sajnos azonban ő kegyelmessége erről hallani sem akar.

Az összes szakreferenseket fogadja, tárgyal velük és ezzel tulerölteti magát. Ha meg fogadja tanácsomat, hogy tiz-tizennégy napig pihenést engedne meg magának, nem dolgozna semmit, akkor ez idő alatt visszanyerné telje-

sen az egészségét és rendszeren folytathatná működését hivatalában.

Ez Kossuth Ferenc házi orvosának nyilatkozata. Egyébként tekintettel Kossuth Ferenc betegségére Sztéryni József kereskedelmi államtitkárt táviratilag hívták vissza, hogy a minisztérium ügyeit tovább vezesse. A távirat Lussin-Piccolóban érte utól az államtitkárt, aki egyelőre nem fordult vissza Budapestre, hanem egy újabb távirati jelentéstől tette függővé hazautazását s csak abban az esetben szakítja meg szabadságát, ha helyettesítéséről nem tudnak gondoskodni.

Gyilkos versek.

Öngyilkos diák.

Tegnap reggel Szegeden öngyilkosságot követett el egy nagyszalontai fiatalember. Tapasztalatlanul könnyelműen dobta el magától az életet azért, mert nem tudott jó verseket írni. Az öngyilkosság úgy Szegeden, mint Nagyszalontán feltűnést keltett.

Az esetről tudósításunk a következő:

Tegnapelőtt este Szegeden az Európa-szállodában váltott magának szobát Mados György 20 éves fiatalember. Az éjszakát átmulatta s azután magára zárta a szoba ajtaját és öngyilkosságot követett el. Az öngyilkosságról a szálloda személyzete vett először tudomást.

Reggel ugyanis, amikor hosszas dörömbölésre sem nyitotta ki Mados a szoba ajtaját, azt erőszakkal nyitották fel. Ekkor találták meg a fiatalembert egy pamlagon eszméletlenül. Körülötte sűrű vértócsa volt. Az esetről azonnal értesítették a legközelebbi orvost, aki az első segélynyújtás után beszállította az öngyilkost a kórházba.

A rendőrség szintén megjelent a helyszínen és megtartotta a vizsgálatot. Megállapította ezek folytán, hogy a fiatalember vörösborba keverve gyufaoldatot ivott. Ez a mérég magában is életveszélyes, a fiatalember azonban ezenkívül még egy éles borotvával mélyen a gyomrába vágott.

A szállodában talált podgyászában több le-másolt színművet és verseket találtak. A verseket ő maga írta. Ezekre vonatkozólag azt írta egy levélben, hogy öngyilkosságát a versek miatt követte el. Ugyanis többször kísérte meg, hogy azok közül valamelyiket a lapokban leadassa, azonban egyszer sem sikerült. Újságíró is akart lenni, de a lapok nem akceptálták.

A fiatalember másik helyen még azt is írja, hogy öngyilkosságát azért követte el, mert az érettségén már kétszer bukott el s most augusztus 30-án tett pótvizsgát, azonban ezen is elbukott s így többször nem jelentkezhetik. Ez utóbbi indok inkább valószínű, mint az előbbi.

A kórházban hosszabb ideig feküdt eszméletlenül a fiatalember, míg végre hosszas orvosi kezelés után magához tért. Ekkor még ki lehetett hallgatni. A kihallgatás alatt derült ki, hogy Mados György fia Mados Mihály nagy-

szalontai főállatorvosnak. E vallomás után a fiu meghalt.

Az öngyilkosságról értesítették a Nagyszalontán lakó szülőket, akik azonnal Szegedre utaztak. Nagyszalontán feltűnést keltett az eset, mert a fiut mindenki szolid jóra való embernek tartotta.

UJDONSÁGOK.

Az államvasutak reorganizációja.

— *Üzletvezetőséget Nagyváradnak!* —

A legutóbbi balesetek és a Máv. igazgatóságban más tekintetben is előforduló visszasságok arra indították a kormányt, hogy az államvasutak igazgatásának újjászervezését sürgősen keresztülvigye. Mint értesülünk, Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter mindjárt az őszi ülészak elején törvényjavaslatot fog előterjeszteni az államvasutak adminisztrációjának decentralizálására, illetve a jelenlegi központi igazgatóság megszüntetése tárgyában. Az új tervezet szerint az üzletvezetőségek számát hárommal szaporítani fogják és az üzletvezetőségek igazgatóságokká fognak átváltoztatni, melyek egyenesen a kereskedelmi minisztérium alá lesznek rendelve. Ezek az igazgatóságok — úgy mint Ausztriában és Poroszországban — teljesen önálló hatáskörrel fogják az alájuk rendelt hálózatrészt adminisztrálni. miáltal előreláthatólag meg fognak szünni azok a bajok, amelyeket a jelenlegi nehézkes és lassu központi igazgatás idézett elő.

Az adminisztráció újjászervezésével kapcsolatosan a személyzetre nézve is új intézkedések fognak életbelépni, melyek a fegyelem fokozására fognak irányulni.

Nagyvárad városa már számtalanszor intézett felterjesztést a kereskedelmi miniszterhez, hogy tekintve Nagyvárad óriási vasuti forgalmát s hogy itt egyik legélénkebb gócpontja van a vasutaknak, Nagyvárad vasuti üzletvezetőséget kapjon. Most itt az ideje, hogy a város mindent elkövessen az irányban, hogy ha szaporítják az üzletvezetőségeket, Nagyvárad ne mellőztessék. Ez olyan fontos érdeke a városnak, hogy nem szabad késedelmeskedni ezen nagy érdek biztosításánál. Elég dolognál elkészítünk már, most idejében igyekezzünk érdekeinket megvédeni, míg más, éllelmesebb városok el nem kaparintják előlünk a vasuti üzletvezetőséget.

* **Az új Rector Magnificus hivatalában.** A budapesti tudomány-egyetem új rektora, dr Székely István, a hittudományi kar professzora szeptember elsején foglalta el hivatalát az egyetemen. Hétfőn ment végbe az egyetem vagyónának és alapítványainak hivatalos átadása, mely eljárásnál jelen volt dr Török Aurél udv. tanácsos, a belépő rektor, dr Székely István, az új rektor és dr Margitay Antal tanácsjegyző, az egyetemi alapok kezelője. Az átadás a legnagyobb rendben ment végbe. Szeptember elsejétől kezdve, mikor az új iskolai év megkezdődik, az új Rector Magnificus intézi az egyetemi ügyek vezetését.

Legjobb reklám az olesó árulás!	120 széles divatos kosztüm szövet métere	95,	125,	175 kr.	23 méter. $\frac{1}{4}$ Kreász vászon	460,	490 kr.
	120 > sima gyapju	55,	95,	125 >	23 > $\frac{9}{8}$ Jácint	514,	625 >
	120 > divat blouve	48,	75,	95 >	23 > $\frac{9}{8}$ Liliom	690,	120 >
	Valódi Francia delainek		55	>	Sveici himzések métere	15,	20 >

Szigoruan szabott GÜTFRIED TESTVÉREK áruházában a „Gólyához” Szigoruan szabott
 :: árák :: Szent László-tér (Holdas-templom mellett.) :: árák ::

* **100,000 koronás kölcsön.** Nagyvárad városa 100,000 korona folyó kölcsön felvételét határozta el a városi villamostelep 1906 évi beruházási szükségleteinek fedezése céljából. A belügyminiszter értesítette a várost, hogy a folyó kölcsön felvételét kimondó közgyűlési határozat ellen nincs észrevétele, de a végleges elhatározást akkorra tartja fenn, midőn a kölcsön tényleges felvétele tárgyában hozandó s a kölcsönvétel részletes feltételeit és módjait megállapító közgyűlési határozat jóváhagyása alá terjesztetik.

* **Közigazgatási bizottsági ülések.** Biharvármegye közigazgatási bizottsága ma, szerdán szeptember 2-án délelőtt 10 órakor tartja ülését a vármegyeház kistermében, dr. *Miskolczy Ferenc* alispán elnöke alatt. Nagyvárad város közigazgatási bizottsága pedig holnap csütörtökön délután tartja rendes havi ülését. Mivel ugy *Glacs Antal* főispán, mint *Rimler Károly* polgármester távol vannak, a városi tanács távirati uton kért felhatalmazást a belügyminisztertől, hogy a közigazgatási bizottság ülésén *Bordé Ferenc* főjegyző elnökölhessen.

* **Előnyös ujtás a távbeszélőnél.** A nagyváradai telefon-központban a forgalom folytonos emelkedése következtében mindinkább nehézkessé vált a megyei és helyközi beszélgetések előjegyzése. A nagyváradai telefon-központnak jelenleg már 820 előfizetője van s így elképzelhető, hogy ennyi előfizetőnek igényeit teljesen kielégíteni nem könnyű feladat. Ez okozza, hogy az előjegyzések néha percekig elfoglalják az aránytalanul megterhelt kezelőket, amellet, hogy hátrányos is a helyi kapcsolások gyorsaságára. A posta-távírdá-igazgatóság most segíteni fog ezen az állapoton s egy külön közvetítő váltót rendeztetett be a távolsági forgalomban váltandó beszélgetések előjegyzésére. Az új váltót ma, szeptember 2-án adják át a közhasználatnak. Ezentul az előfizetők, ha nem Nagyváradra akarnak beszélni, a központ jelentkezésekor a bejelentők fogják kérni, mire azonnal összeköttetést kapnak az előjegyzővel, akinek a távolsági forgalomban váltandó beszélgetések nyilvántartása lesz a kötelessége. A bejegyztetéssel így történik: »Nagyvárad 317 részére kérem Szeged 35. számot.« E munkának külön munkaerővel jegyeztetése folytán a helyi kapcsolások gyorsabban létesíthetők.

* **Halálos végű tréfa.** Mezei rendítő szerencsétlenséggel végződött két héttel ezelőtt az érkeserű vadászat, melyen a környék intelligenciája vett részt. Vadászat után ugyanis a társaság egyes tagjai vig borozgatás közben fizikai erejükkel kezdtek dicsekedni. A dicsekvés természetesen csak pusztá szó maradt volna ha Póka Károly érkeserű földbirtokos nem tesz ajánlatot, hogy ő megbirkózik a társaság bármelyik tagjával. Az ajánlatot nem igen fogadták el, mert tudták a birtokos felől, hogy nagy karereje van. Póka azonban addig hivatgatta a

társaság tagjait, míg azok közül B.-derecskei református tanító elnem fogadta az ajánlatot. A két férfi nagy erővel rontott egymásnak. Szabályszerűen birkóztak egy ideig, azonban a tanító egy kedvező fogással a földre teperte a birtokost. A birkózás újra kezdődött. — Póka ugyanis kiakarta köszörülni az ereje hírnevén esett csorbát és újra kihívta a tanítót. A második összemenés már csak párpercig tartott s ezalatt a tanító derékon kapta a birtokost s a levegőbe emelte és úgy vágta a földhöz, hogy az eszméletlenül terült el a földön. A társaság ijedten ugrált fel s igyekezett segítségére lenni Pókának azonban hasztalanul. Póka szeméből patakzott a vér. Az előhívott orvos agyrázkódást konstatált az embernél. A súlyosan sérült embert lakására szállították, ahol gondos ápolás alá vették. A történet óta két hé. telt el azonban Póka nem tért magához s tegnap iszonyu kínok között meghalt. Az esetről értesítették a hatóságot is, mely megindította a vizsgálatot. Az áldozatot ma fogják felboncolni s holnap helyezik örök nyugalomra. A szerencsétlenül járt birtokost feleségén kívül két kis gyermeke s kiterjedt rokonsága gyászolja.

* **Nagyváradai leánykereskedő Budapestben.** A fővárosban az utóbbi időben ritka az a hét, amikor le nem tartóztatnak egy-két leánykereskedőt, akik lelketlen brutalitással ragadják magukkal egy-egy család személynét és dobják oda martalékkulölcsös pénzért a megfizethetlent a szülőnek hosszú éveken keresztül nevelt gyermekeiket. Sülyed a főváros s még csak pár tok és Páris mögötte marad. A hatóság tudja, hogy ezek az állapotok a romlást jelentik a fővárosnak azért minden igyekezetüket kitéjtik, hogy megakadályozzák ezt a modern rabszolgakereskedést. Igyekezete nem is marad eredménytelenül, bizonyos rá a fővárosi lapok hasábjai, melyek részletesen mindig beszámolnak egy-egy újabb leánykereskedő leleplezésével. Ebben a buzgóságában tegnap egy nagyváradai nő: *Grósz Bernátné*, aki három fiatal leány társaságában utazott, Budapestben letartóztatta az ottani rendőrség. *Grósz Bernátné* ugyanis ajánlkozott, hogy Amerikába kikíséri *Hona* és *Zseni* nevű leányát. A két leány mellé még *Fürt Bella* is csatlakozott. *Fürt Bella* amerikai polgárleány s ezért az ő részére utlevelet itt nem kellett váltani, csupán a budapesti konzulnál kellett igazolványt kérni. A konzulnak azonban gyanus volt *Grószné*, azt hitte, hogy leánykereskedővel van dolga, azért az államrendőrséget értesítette. Az államrendőrség megkereste a nagyváradai rendőrséget, hogy igazolja *Grósz Bernátnét*. Az igazolás megtörtént s ennek alapján *Grószné* szabadon bocsátották Amerika felé. Az ilyen esetek nem lesznek ritkák ha a leánykereskedést lehetőleg meg nem akadályozzák, mert a rendőrség minden leányok társaságában utazó asszonyt leánykereskedőnek tarthat, ha nem tudja róla hogy nem az.

* **A legtöbb adót fizetők névjegyzéke.** Nagyvárad város legtöbb idót fizető 1909. évi névjegyzékének összeállítására a városházán megtették az előkészületeket. A városi adóhivatal összeállította 100 legtöbb adót fizető polgárnak a névsorát. Az igazoló választmány ezekből fogja megállapítani a 62 legtöbb adót fizető névjegyzékét, az adók kétszeres számításának betudásával, azokat illetőleg, akik diplomával bírnak, vagy kereskedelmi és iparkamarai beltagok.

* **Megint Tamás Mari.** Tamás Mari bikácsi illetőségű 52 éves csavargón, kit a nagyváradai rendőrség 130 izben toloncolt és 78 izben büntetett s a ki a város területéről örökre ki van tiltva, ma részegen ismét a rendőrségre került. 30 napra lezárják s azután ismét illetőségére toloncolnak.

* **Felhívás a gazdaközönséghez és szőlőbirtokosokhoz.** Mint minden évben, úgy ez évben is azon kérelemmel fordulok a gazdaközönséghez és szőlőbirtokosokhoz, hogy gyümölcs és egyéb terményeik feleslegéből a városi árvaházban elhelyezett árvagyermekeket részesítsék. Az árvagyermek részére szánt gyümölcs és egyéb terményeket a Schlauchter 24. sz. a. levő városi árvaházba kérem eljuttatni. Özv. *Des Echerolles Kruspér Sándorné* elnöknő.

* **Az ebtartók figyelmébe.** Miután naponta számtalan panasz alapján kihágási eljárást tesz folyamatba a rendőrség ebtulajdonosok ellen ebeik miatt, melyek idegeneket megmarnak, ez uton is figyelmeztetjük az ebtulajdonosokat, hogy ebeiket nappal megkötve tartásák, mivel ebtulajdonosok 1 hónapig terjedhető elzárás és 400 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettek.

* **Fatális tévedés.** Biharvármegye egy kis vidéki városában tanyát ütöttek ripacsék, *Tháliának* mostohább viszonyok közt élő papnő és papjai. A társulatnak két nevezetessége volt: egyik ékessége, a csinos primadonna, másik *Barnum-féle* híresség, egy nyulszájú sugó. A társulat e két tagja történetesen két közvetlen egymás mellett levő háznál bérelt lakást. A ház ragadós, terjed, így a primadonna-láz is. Ne úgy tessék érteni, hogy a primadonna lett lázas. Oh nem, ő legfeljebb lámpalázzal küzdött, de az csak bájosá tette, hanem érte lázongott az ifjuság. Különösképpen a fiatal állatorvos és barátja a segédtelekönnyvezető égték nagyon. A kis diva üszköt szórt szívökbe s ez ellúny nyhet keresve egyik színházi előadás után a vendéglő nyári helyiségében hűtözték. Éjtél körül az a pazar és vakmerő ötletük támadt, hogy hódolatuk jeléül éjjeli zenével tisztelik meg szerelmük közös tárgyát, a kis divát. Megjelentek tehát teljes zenekarral az ablak alatt, mely mögött a csalóányt vélték édes álmokat szenderegni. A fél óráig tartó muzikaszó után világgosság szűrődik át a csipkefüggöny ritka szövésén és az ablak feltárván, gyertyával kezében és fehérneműben megjelenik a nyulszájú sugó. Mély meghajlással köszönetet mondván a nem várt kiüntetésért. Mondanunk sem kell, hogy a modern *Castor* kebelbarátjával, *Pollual* együtt csendesen bár, de józauodva távozott.

* **A városi árvaház perselyei.** Ismételen felkérem mindazokat, kiknél a városi árvaház tulajdonát képező »Nemes Szivek« »Adakozzunk a szegény árvák javára« felirattal ellátott perselyek vannak elhelyezve, hogy azokat felnyitás végett mielőbb hozzám juttatni

Rákóczi-út
Oláry-ház

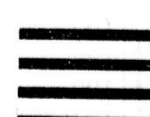
TANKÖNYV

és iskolaszer szükségletünket szerezzük

SEBŐ IMRE

könyv és papirkereskedésében Nagyváradon Rákóczi-út.

Rákóczi-út
Oláry-ház

szíveskedjenek. Nagyvárad, 1908. szept. 1-én. Özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné, elnök.

* **Adomány.** Dr. Némethy Gyula theol. tanár 2 koronát adományozott a Biharfüreden felállítandó Czárán-émlék javára, dr. Hoványi Gyulának, az emléket felállító bizottság elnökének kezeibe.

* **Halálozás.** Részvétellel értesülünk, hogy egy régi volt nagyváradai kereskedő: Miller Antal, élete 84. évében Berekbőszörményben elhunyt. Dr. Molnár István orvos az elhunytban édes atyját gyászolja. Temetése ma, szept. 2-án délelőtt 10 órakor lesz Berekbőszörményben.

* **Rendőri hírek.** *Tolvaj inas.* Nagy József timár mesternek Propper Mór nevű 14 éves inasa tegnap éjszaka egy ezüst órát lánccostól, 20 korona értékű ruhaneműt, egy kikészített borjubórt 40 korona értékben ellopott és megszökött. A tolvajt keresi a rendőrség. — *Liba vadászat a Körözson.* Pécsi Józsefné panaszt emelt, hogy a gondjára bízott libákból, amint ezek tegnap délután vigan uszkáltak a Körözsonban, egy ismeretlen uriember a uszodából 3 darabot lelőtt. A tilosban vadászó ellen az eljárást folyamatra tette a rendőrség. — *Elfogott karton tolvaj.* Tóth Imre napszámos tegnap délután a Nagyvásártéren Csillag Sámuel rőfös árus sátrából a ponyva kihasítása s a nyíláson való bebuvas után egy vég szines kartont elemelt. A futásnak eredt tolvajt a rendőrszem elfogta. Zár alá került.

* **Találtak.** Egy hosszú kabátot, továbbá egy férfi inget, igazolt tulajdonosaik átvehetik a rendőrségen I. e. 7. sz. szobában.

* **Kellemes szórakozás.** *Fülöp István* az Európa szálloda tulajdonosa kellemes meglepetésben részesíti vendégeit. Nap-nap után s esténként mozgó fényképes előadásokat tart, szép időben gyönyörű, Nagyváradon csaknem egyedül álló kertjében, kedvezőtlen idő esetén pedig a tágas étteremben. Hetenként háromszor újvaltozatos műsor. Nagyszerű magyar konyha. *Saját termései borok és állandóan finom csapolt Dréher-sör. Belépti-díj nincs. A zenét Pócsi Laci hírneves zenekara szolgáltatja.*

Reichard gyermek czipói a legjobbak.

x MOLNAR H. Bémer-téri cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és thea-sütemény kapható. Telefon 395.

Régi bűn.

A Szegedhez közel levő Kisteleken négy vesztendővel ezelőtt rémes bűneset történt. Simon Lajos nevű embert vérbe fagyva találták a vasuti töltés mentén. A koponyája baltával volt összezúzva; testén számos sebzés, vágás. A vizsgálat akkor eredménytelen volt. Gyanu volt arra, hogy a boldogtalant a felesége és kedvese ölték meg, de bizonyíték nem volt rá. Így tehát a vizsgálatot a csendőrség beszüntette akkor.

Most négy év után az egyik tettes Törköly István, aki büntetésével Majorosi Terézszel azóta házasságra lépett, borközi állapotban vallomást tett. Bevallotta, hogy ő és mostani felesége, aki a tett idején az áldozat felesége volt, gyilkolták meg a szerencsétlen embert.

Törköly Istvánt üzte, kergette a meggyilkolt áldozat kísértete, a lelkiismeret behajszolta az igazságszolgáltatás sujtó kezei közé. Lassankint megérett benne a szándék, hogy megvallja a bűnét és könnyít lelkiismeretén. Jelentkezett a csendőrségnél és elszántan, kemény hangon mondta:

— Tekintetes csendőr urak, verjenek vasat rám. Cudar, bűnös ember vagyok, gyilkol-

tam. Eltettem láb alól másodmagammal a szeretőm hitese férjét.

Az ember arcán a megbánás, a vezeklő nyomai látszottak. Kihallgatták. Nyugodtan elmondott mindent. Az asszony beszélte rá, hogy ölje meg a férjét, aki boldogságuk utjában állott.

— Este volt, — mondta. — Együtt szeretkeztem az asszonnyal, mikor belépett az ura. Már akkor elhatároztuk, hogyha hazatér, végzünk vele. Az asszony megkapta hátulról a mit sem sejtő embert, én pedig az előkészített baltával egymásután háromszor a fejére csaptam. Rögtön elborította a vér és hörögve roskadt össze.

— Meghalt?

— Akkor még nem. Az asszony elővett egy bicskát, azzal elmettszette a gégejét és összeszurkálta. Erre kiadta szegény a lelkét.

A vallomás során elmondta még Törköly, hogy az áldozatot talicskára tették és kivitték a vasuti töltésre. Azután felmosták a szoba földjét és eltakarították a bűnjelket.

Mire vallomása végére ért, már ott volt a másik szobában a főbűnös is: az asszony. A férje vallomásával szemben tagadott mindent. Az ember ellenben még akkor is beismerte a gyilkosságot. A csendőrség az egyik bűnjelket a baltát megtalálta a tettesek lakásán.

— Hát a bicska hol van? — kérdezték Törkölytől.

— Azt, instálom, eladtam egy barátomnak. Csak nem fogok azzal enni, amivel embert gyilkoltak.

A csendőrség mindkettőjüket letartóztatta és bekísérte a szegedi ügyészség fogházába. A vizsgálóbíró elé kerültek. Itt azonban már az ember is letagadott mindent. Azt mondta, hogy részeg állapotban jelentette fei magát. Ő nem gyilkolt s az asszonnyal sem tud semmit. Arra a kérdésre, hogy akkor miért ismerte be, azt felelte, hogy a csendőrök veréssel kényszerítették rá. Kihallgatás után külön-külön zárkába helyezték el őket s a királyi ügyészség szándékos emberölés büntetéseért indította meg ellenük az eljárást.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szerda: Gépirókisasszony.
Csütörtök: Gépirókisasszony.
Péntek: Gépirókisasszony.
Szombat: Nincs elválni valója?
Vasárnap: Berger Zsiga.

Gépirókisasszony. A nyári szinkör első szenzációjának kétségtelenül a mai nap ígérkezik. A mai bemutató előadást lehet tekinteni az aréna igazi első premierjének. A gépirókisasszony vérbeli szezon-operette, csak hogy nem a tákolmányok, nem az értéktelen mindennapi életképek fajtájából. Kerek, ötletes és fordultatos mesébe öltöztetett vidám jelenetek tarka-barka láncolata a darab. Tele van pompás betétekkel. Kupléi, értékes kabarénótái, népszerűkké váltak mindenütt, ahol eddig a Gépirókisasszony színre került. Muzsikája könnyed és graciózus: csupa tűz, pattogó melódia, tiszta művészi hangulat. A szinkörben remek kiállításal adják a Gépirókisasszonyt. A címszerepet Diósy Nusi játssza.

Berger Zsiga. Vasárnap este kerül színre a Berger Zsiga ez a talpraesett, mulat-

ságos fővárosi életkép; melyet Budapesten a Városligeti Szinkörben körülbelül ötvenszer adtak elő. Nálunk most nagy apparátussal készülnek a színekben és találmányokban gazdag operett premierjére. Az igazgatóság teljesen új trükkal fogja meglepni a közönséget. A felvonások között nagy balett tölti ki, a harmadik felvonás keretében pedig tartalmas kabaré előadást állítanak össze.

TANÜGY.

Beiratások a községi polg. fiu iskolában. Szeptember hó 4-én délelőtt és délután az I. osztály. Szeptember hó 5-én délelőtt és délután a II. osztály. Szeptember 7-én délelőtt a III-ik osztály, délután a IV-ik osztály. Szeptember 9-én délelőtt 8 órakor a tanévmegnyitása. A beiratáshoz következő okmányok szükségesek. 1. Születési bizonyítvány. 2. Iskolai bizonyítvány. 3. Ujraoltási bizonyítvány. 4. Szegénységi bizonyítvány. *Az igazgatóság.*

Beiratások a v. velencei r. kath iskolákba. A váradvelencei róm. kath. fiu- és leány-iskolákban a beiratások f. é. augusztus hó 31-ikétől szeptember hó 6-ig tartanak és pedig délelőtt 8 órától 11-ig, délután 3 órától 5-ig. 6-án »Veni Sancte«, 9-én kezdetét veszi a rendes tanítás. Kértenek a t. c. szülők, hogy gyermekeik születési idejét igazoló és az oltási bizonyítványt hozzák magukkal. A más iskolából jövők a múlt évről szóló iskolai bizonyítvánnyal is legyenek ellátva. *Az igazgatóság.*

TÁVIRATOK.

Az ausztriai miniszterválság.

Bécs, szeptember 1. A szerb kereskedelmi szerződés, mely ma lépett életbe nagy kavardást idézett elő Ausztriában. A szerződés miatt ugyanis dr. Ebenhoch földművelésügyi miniszter beadta lemondását. A lemondást valószínűnek tartják, hogy a király nem fogadja el s így a válság el fog simulni.

A marokkói harcok.

Köln, szept. 1. A »Köln. Ztg.« jelenti Berlinből: A »Nordd. Allg. Ztg.« tudvalevőleg hamisnak mondta azt a híresztelést, hogy a német császár Muley Hafidhoz küldött táviratában személyesen beleszólt a marokkói trónbetöltés kérdésébe. Francia lapok ebből azt a következtetést akarják levonni, mintha Németország csak kevés érdeklődéssel viseltetnék e kérdés iránt. Ez azonban oly feltevés, mely minden jogosultság hiján van.

Megint vasuti szerencsétlenség.

Kecskemét, szeptember 1. Az Örkény felé épülő tranzverzális vasuton tegnap szerencsétlenség történt. A kövek hordására szolgáló iparvasut vágányai meglazultak, minek következtében a mozdony kisiklott és lefordult a töltésről. Nagy János mozdonyvezető és Komlósi József tűző a kazánból kiömlő tűzről és a csőrepedések következtében kiömlő forró víztől súlyos égési sebeket szenvedtek. A sebesülteket a kecskeméti kórházba szállították ápolás végett.

Leégett teheráruraktár.

Pozsony, szept. 1. A pozsonyi főpályaudvar teherlerakási osztályán ma reggel 9 órakor tűz támadt, amely rövid idő alatt annyira elharapódzott, hogy

ugy a feladási, mint a leadási raktárak lángbaborultak. A kivonult tűzörség képtelen volt a tüzet elfojtani s nemcsak a raktárak, hanem tizenhárom árukkal telt vagon is elhamvadt. A kár több százezer korona. A tűz allítólag úgy keletkezett, hogy egy kaucsokoldattal telt hordó oldala kilyukkadt és a kiömlő olajat meggyulladt.

A törökországi események.

Konstantinápoly, szeptember 1. Hírlík, hogy Ibrahim basa kurdfőnököt Homszban elfogták.

Konstantinápoly, szeptember 1. Az a hír, hogy Hugenin, az anatóliai vasút igazgatója visszalép, alaptalan, miután a vasúttársaság öt minden körülmények közt megtartja.

Bosznia és Hercegovina anektálása.

Bécs, szept. 1. Az a hír van általánosságban elterjedve, hogy Burján legutolsó királyi kihallgatása igen fontos politikai dolgokkal van összefüggésben. Ezek között van Bosznia és Hercegovina anektálása is. A hír nem nyert megerősítést, de nem is cáfolták meg.

NYILTTÉR.

Garzon lakást,

ugyanott ellátást keresek, lehetőleg Olaszban. Ajánlatokat »Paedagogus«-nak a kiadóhivatalba kérek.

Modern

= úri lakás =

(3 szoba, előszoba, fürdőszoba és egyéb mellékhelyiségek)

nov. 1-re KIADÓ.

Bővebbet Jókai-utca 15. szám a.

EGYESÜLETEK.

A koldusápoló intézet ülése. A Szent Lászlóról nevezett koldusápoló és gyermekmenedék ház egyesület választmánya tegnap délután ülést tartott, *Palotay* László pápai praeposztus, nagyprépost elnöklése alatt, amelyen dr. Hoványi Gyula, dr. Hoványi Géza, dr. Vucskics Gyula, Géczy Lajos és Böszörményi Géza voltak jelen. A választmány kegyeletlen szavakban emlékezett meg az egyesület védnöke és állandó jótévedőjének: dr. *Szmrecsányi* Pál megyéspüspöknek elhunytáról elhatározta a választmány, hogy az egyület iránt mindig oly szeretettel gondoskodik a tőpásztor emlékét jegyzőkönyvében megörökíti s a káptalanhoz részvétiratot intéz. Ezután felvette a menedékházba hat árvát. Jelenleg 7 előregedett férfit és 16 elaggott nőt továbbá 30 gyermeket gondoz az intézet, csend-

ben, zajtalanul. Végül még folyó ügyeket intézett el a választmány.

Uj egyesület Nagyváradon. Nagyváradon a kereskedők s más hitelezők érdekeinek megóvása céljából tudakozó és incassóegyesület alakult. Az alapszabályokat benyújtották a polgármesteri hivatalhoz, hogy a jövőhagyás kieszközlése céljából terjeszszék fel a belügyminiszterhez.

REGÉNYCSARNOK.

A P É N Z.

Írta: C. V.

(Folytatás.)

16

A fiatal leány, kinek már többször volt alkalmja a társalgás folyama alatt egy-egy szó értelmét fölött gondolkodni, tudta, hogy a pelyhes szó alatt a fiatal rendőrt, Andort értik s a vonzalom ösztönénél fogva, e perctől kezdve, figyelemmel kísérte további értekezletüket.

— Addig fogtok himezni hámozni, míg elvégre is...

— Hányjuk-vessük meg tehát a dolgot még egyszer okosan — mond Dávid.

A kövér asszony meglökte könyökével durván Vilma, hogy tovább vonuljon; s a három egyén közelebb húzta egymáshoz székeit.

A gyanús értekezlet tiokban s egészen halk hangon folyt, de a miut gyakran megszórt történni, hogy a vita hevében egyik vagy másik fél meglepedkezvén, hangosabban beszél, a fiatal leány néhány hézagosszavakból megértette, hogy arról van szó, miként Andor élete ellen törjenek s a merénylettel Jankó van megbizva, ki azt holnap éjjel, a szűk sikátor kanyarulatban, a majorok közt végre fogja hajtani.

A fiatal nő arca elsápadt, szive egy percire elszorult, mintha jéggé dermedt volna minden csöpp vére; érze hanyatlani erejét, de fölillant benne a gondolat: hogyha most elárulását, gyanút ébresztene s mitsem tehetne Andor érdekében.

E gondolat rendkívüli erélyt kölcsönzött a gyöngye teremtesnek, megragadta jéghideg kezével a pálinkával telt palackot, mely a betyár előtt állt s kiitta a folyadék egyharmadát egyhuzamra. Az alkohol ereje fokként fölmelegíté az ijedelemtől dermedező gyöngye testét s a szokatlan ital, mintha perzselő tűz lángja volna, halántékaira kergeté a vért. Arcáról a sápadt szín lefoszlott, alabástrom karjain az átlátszó kékes vérerek duzzadozón kiemelkedtek. Nem az ijedség közt elalélt nő volt többé, hanem a szikrázó tekintetű elszánt asszony, ki lelki ereje színvonalára edzette egy percig, mesterségesen, különben gyöngye s erőtlen testi szervezetét.

— Mit kell látnom! kiált föl ingerülten a vastag asszony, ki véletlenül Jankó palackjára pillantott, mely most Vilma előtt állt, ez a béka kiitta a pálinkának egyharmadát a palackból!

— Kiittam unalmamban, míg ti ott titkolóztok! — viszonzá daccal a fiatal nő.

— Ha kiittad átkozott féreg, meg is fizeted az árát!

S erre fölragadván egy üres palackot, a leány arcához irányozva, ingerült dühvel dobta feléje.

Szerencsére azonban rosszul célozott, mert ahelyett, hogy a palack Vilma arcán repedt volna szét, a falon tört szilokra.

Vilma dus hajzatát pajzánul végig simitva, nevetve tekintett az üvegdarabokra.

— Részeg a hitvány teremtes! lellemre az! — mormogá habból tajtékzó szájjal s epés nehezteléssel a vastag asszony.

A fiatal hölgy gyöngye idegzetén valóban erőt vett fokként az alkohol mérge, bájos

kék szemre, mintha már üveges tekintettel nézne a jelenlevőkre, dus hajzata rendetlenül omlik szét alabástrom vállaira s mint egy néma szobor ült ott, míg körötte rivalgás hangzék töl s a tivornyázók örjögő taglejtéssel keringtek a teremben.

— Segítetek haza szállítani ezt a kábult ebet — mond a gonosz nő cinkosainak s a társaság elhagyta a pinchehelyiséget.

Soha a pálinkás bódék undorító gőzkörében, ember nemesebb szándékából nem emelte volt ajkaihoz a kábító szesszel telt poharat, mint Vilma!

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Ertéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, szept. 1.

Osztrák hitelrészvény	—	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	—	748.—
Leszámitoló bank	—	—	743.75
Rimamurányi	—	—	561.50
Osztrák-m. államvasuti részv.	—	—	692.25
Közuti vasut	—	—	552.—
Városi villamos vasut	—	—	269.—

A gabonatózsde határidői

— Délután 4 órakor. —

Budapest, szept. 1.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt.	—	10.38
Rozs okt.	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt.	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.69

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. szept. 1.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	—	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	—	93.50
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—	—	94.50
Magyar nyeresemény sorsjegy kölesön	—	—	186.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	—	—	145.—
Osztrák járadék papírban	—	—	97.25
Osztrák járadék ezüstben	—	—	99.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	116.50
Osztrák korona járadék	—	—	97.50
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	150.25
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	1730.—
Magyar hitelbank-részvény	—	—	748.—
Osztrák hitelbank-részvény	—	—	631.50
Magyar hitelrészvény	—	—	689.50
London vista	—	—	240.—
Páris vista	—	—	95.50
20 márkás arony	—	—	25.51
20 frankos (Napoleonder)	—	—	19.09
Német birodalmi márka	—	—	117.62

A vásári vonatok. Az idei őszi országos vásár alkalmával, mely vásár f. hó 11-én veszi kezdetét, a vásár legforgalmasabb napján azaz 13-án és 14-én (vasárnap és hétfőn) a kolozsvári üzletvezetőség intézkedése folytán Komádiból és Székelyhidról külön vonatok indulnak s e vonatok, melyek a nagyváradit országos vásárra igyekvő vidékieket szállítanak, reggeli 7 óra tájban érkeznek Nagyváradra.

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

A jövő tanévre szükséges

összes

tankönyvek

valamint mindennemű

tan- és írószerek

::

kaphatók

::

SEBŐ IMRE

könyv- és papirkereskedésében

Rákóczi-út Oláry-ház.

Az őszi és téli áruk kiárusítása megkezdődött

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-téri nagy áruházában,

hol a legjobb minőségű őszi és téli kelmék, se-lyemblousra valók, őszi és téli felöltő modellek, szőrmegallérok, kabátok, fehérneműek, vásznak, szőnyegek, függönyök, asztalneműek stb.

végeladási árban árusítatnak ki.

Saját érdeke tehát mindenkinek, hogy ebbeli szükségletének beszerzése előtt a cég áruházát felkeresse, hol az árak rendkívüli olcsóságáról az áruk jószágáról személyesen is meggyőződhetik.

Elsőrangú divattermeiben a legszebb angol kosztümök és francia toilettek igen jutányos árban vállaltatnak.

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-tér.

UJ!! UJ!!
SZEPESSY ANDOR
angol uri-szabó szalonja megnyílt

Raktáron vannak a legdivatosabb szövetek. Kívánatra a mintákkal hához megyek.

Kolozsvári-utca Templom tér.

Fülöp István Európa szállodája.

Nagyvárad legkellemesebb látogatott, szórakozó helye. Most nyílt meg az Európa remek herthelyisége. Kitző egészséges begyi levegő. Villamos megállóhely. Telefon. Naponta pompás cigányzene. A vendéglős srját te mész, kitűző boraival, finom Dreher sörrel szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha. A szoba árak igen mérsékelték. Az előkelően berendezett szállodát és a gyönyörű kerthelyiséget ajánljuk a közönség figyelmébe.

A NAGYSZEBENI ÁLTALÁNOS TAKARÉK-PÉNZTÁR JELZÁLOGKÖLCSÖNEI.

A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár (Nagyszében) ad félévi tőkét és kamatokat magukban foglaló egyenlő részletekben teljesen törleszhető jelzálogkölcsonöket és pedig 10, 15, 18, 23, 25, 27½, 32, 35, 40, 41, 44 ½, 50 évi törlesztésre.

Kölcsonkérvényeket elfogad: BREITENSTEIN és FRIEDLÄNDER Telöky-utca 40. sz. ki egy-szersmind bővebb felvilágosítást is nyújt.

170

Jeune dame, donnerait
lecons de francais. Priere
de se renseigner chez
Mme la Drne DEÁK

Kossuth 2. sz. 1. em.

Jó családból való ke-
resztény leánykát az

iskolai idényre

előkelő család teljes el-
látásra elfogad.

— Cim a kiadóba. —

BUZIÁSI PHÖNIX
ÁSVÁNYVIZ

Kitűző hatásu vese- és hólyagbajoknál
SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKAS IZÜ, VASMENTESITETT,
RENKIVUL ÜDITÖ ASZTALI VIZ.
ÜDIT. GYÓGYIT! ORVOSILAG AJÁNLVA.

Ivögyégmódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a veseme-
dence idült hurutjainál, bugykö- és fővényképződésnél, a lég-
utak és a kiváiasztószervek hurutos bántalmainál kitűző hatásu-
nak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buziasí gyógyfürdő igazgatósága Bnziasfürdőn.
Főlerakat Nagyváradon: Friedl és Jörös cégnél.